

پنجشنبه — ۱۰ کانون ثانی ۱۳۴۰

برنجی سنه — نومرو ۶

اداره خانه : باب
عالی جاده سنده
وقت مطبعه سنه
متصل گوشه
باشنده نومرو ۱
صاحب و مدیر
مسئولی محمد مسیح

ملی تحریک

آبونه شرائط :
سنه لکی ۲۵۰ ،
آلتی آیلغی ۱۲۵
فوق العاده نسخہ لری
ایچون ۵۰۰ و ۳۰۰
غروشدور .

مجموعه من هیئت تنجہ
طبعی تنسیب ایدلمین
آثار اعاده ایدلمز .

اورده بیه کوننده بر بیقرار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، فنی ، مصور مجموعہ در

برنجی سنه

پنجشنبه — ۱۰ کانون ثانی ۱۳۴۰

نومرو ۶

ہدیات مصاحبہ لری

- ۵ -

صنفہ نرع مبدائی و آھنک برنسیہ

انسانک روحی - نمثلی بر کوروشلہ سوبلہ یورم - دوت دیوار اور تاسندہ محصور و قالی بر وضعیتہ در . روحی جس ابدن ، مادی چہ رجیوہلر ایجنہ قویان بو حصار عضوہ تجز ، بدعزدر . فقط طبیعت ، روحی کندی کندنہ قالمقدن ، قابلیہ فی فاض خارجہ قارشی کلیدلش بر حالہ بولوندرمقدن قورنامش ؛ فیاض کوکسندن فیشہ بران نہایتسز وارقلرلہ بوتون علاقہ لری کہہ رک روحہ زک منزوی و متروک قالماسنہ راضی اولماشد . اگر روح ، خلقتک بو لطف و عاطفتہ اوغراما سادی شعورمن جینلرلہ دمیر قابلیہ ایجریسندنہ کی آقارلی کی شکلی بوزوق ، انکشاف ایدہ ممیش ، صخوره اوغرامش بر حالہ قلاجقدی . روحہ زک محصور بولوندی بو حصارک دیوارلرندن خارجی کورمک و هوای نسبیہی تنفس ایدہ یلمک ایچون بر قاچ مفید آجیلہ شد رکہ بونلر کوز ، قولاق بورون ، آغز . الخ کی اعضا مندر . اولندن کچوب کلن ضایلرلہ معنوی آدینلانیر ، اورادن کیرمن هوا ایلہ بنلکمیز نفس آلیر و جانلانیر . اولنر اولماسہ روحی بللہن غدالری الایہ جقدق و معنوی تجز بو آجلقلہ قطعی بر ثولومہ محکوم اولاجقدی . کوزی کورمن ، قولانغی ایشیتمز ، دماغی دویماز ، بورنی قوقو آماز بر انسان جانی رتولودر . بو اعضا من سایہ سندہ رکہ طبیعتہ انکشاف ایدن بوتون غیمتلردن استفادہ ایدیورز . باقہ لم ، بولنردن ہر بری طبیعتہ موجود تجلیاندن ہانکیلرینہ مطلع اولیور ؟

ہر شیدن اول شونی قید ایدہ لمک لیس ، شم ، ذوق کی حسلر کورمک ، ایشیتک کی ایکی مہم حاکمہ نظرآ ساحہ اعتباریلہ محدود و فعالیت اعتباریلہ جزئی بروضیتہ درلر . انسانلرک آلرلہ دوقو ناییلہ جکلری شیلر یانندہ کوزلری ایلہ کورمک مقتدر اولدقلری اشیا و مناظر نامتائی عد اولہ جک قدر چوقدر .

حکومت دوری ضرورت تاریخیہ ایلہ آرتیق قابلمندہ ، مادام کہ تور کادہدہ الک کنیش بر خلقی حکومت تأسس ایشدہ ؛ او حالہ او حکومتک ایشلمی ایچون الک اساسی جرخ فردک حریتدر . قسماً بو مطالعہ ایلہ درک کچکی مقالہ « حریت ، مدنیت حاضرہ لمک عمدہ سیدر دیشدم . دارالفنون تاریخ فلسفہ معلی

محمد امین

بورنومزک قوقلامہ ساحسہ داخل اولہ یلمی ایچون وجودی لازمکلن مسافہ ، سالردہ بربرنہ چارپان ایکی بولوطک حاصل ایتدیکی کوزک کورولتونی دومی ایچون محتاج اولدیفمز بعدہ نظرآ لاشی مثابہ سنددر . کوریلورکہ انساندہ الک کلی اوک شمولی دیوفولر ، الک معضل واک مرکب حسلر ہب کوزلہ قولاق واسطہ سیلہ حصولہ یلیور . او حالہ خاصہ بو ایکی حاسہ اوزرنده توقف ایدہ رک موضوعی سنورہ چالیشلم :

عالم خارجیک کوز عضوی دلائیلہ بزدہ بر اقدابی باشلیجہ انطباعر « رنگ » عائد اولانلردر . آزارنندہ کی الک ایجنہ فرقلر نظر دقتہ آتہ جق اولتورسہ بر میلیونہ یاقین رنگ موجود اولدیفی « بنیغ ہاوز » ملخص درمیانندہ سوبلہ یور . رنگ کردہ آجیقلق - قویولق ، بارلاق - دونوقلق کی اوصاف فارقہ نظر دقتی جلب ایدہ صدا کی رنگدہ - الک صوک فزیک نظر یلرینہ کورہ - اثیرک اہترانندن حصولہ کلیر . بوندہ کی بوجانک الک بطیلری (قرمزی) یہ ، الک سریلری دہ (منکشہ) رنگنہ تقابل ایدہ . ایکسی آراسندہ قرمزیدن باشلا یرق طورونجی ، صاری ، یشیل ، مائی ، چوبیدی رنگلر بولنور . بوبیدی رنگ اساسی رنگلردر . بونلر ایجریسندن یشیلی اساسی رنگ عد ایتمہ یلردہ واردہ . چونکہ یشیل صاری ایلہ ماوینک امتزاجندن حاصل اولور . « بنیغ ہاوز » دیورکہ « کونہ کی دہا بر جوق مہم آداملر یشیلدہ صاری و ماوی ی عین زماندہ کوروب تفریق ایتدیکرینہ قائمدرلر » . (ہامولچ) ک « آھنک موسیقیدہ غریزی - بیلر » نامندہ کی آرنندہ بویخنہ دائر سرد ایدیلن فکرلرہ کورہ بونلر آراسندہ بسیط و جالب نظر مناسبتلر موجوددر . یکدیگریہ یاقین اولان اساسی رنگری برآردہ بولوندر بر سق کوزمن بوامتزاجدن حظ انجز . بالتجربہ ثابتدرکہ فرضا طورونجینک یاسندہ قرمزی ، یاخود یشیلک یانندہ مائی رنگ ہیچدہ کوزمل دورماز . ذرا بورنکلر ، طیفدہ بربرینک قریندہ بولان رنگلردر . فقط قرمزی ، یشیل ، منکشہ رنگلری ایسہ بر آرادہ پک خوش کورولورلر چونکہ بواسیہ رنگلر یکدیگریہ دیکرلری قدر یاقین دکادر ؛ امتزاجلرندن حاصل اولان مرکب رنگلر خوشمزہ کیدر .

ایشتہ کوزمنک طبیعتدن آلدیفی رنگ احساسلری مسافہ احساسیلہ فرج ایدہ رک سطحلر اوزرنده تثبیت ایدن « رسم » صنعتی بویلہ متحول و حدلری نہایتسز عناصری محتوبدر . نامتائی درجائی حاوی اولان بو عناصرک یکدیگریہ امتزاجندن

آبلفرمة صوگرا ...

او شوخك آئنده برآووج كوژل ،
 قاتلير كیده رز هرچاسنه ،
 بر داملا تلی بولماق هنوز ،
 دوشه لی بو سودا کر بلاسنه ...

*

هر كوزله چهرمه سوه رز اوی ؛
 كوژل بر آفك اسی وورغونی ؛
 آریلق اولسه ده وصالك صوگی
 بشقه بر ذوق وار مبتلاسنه ...

*

جان اولسه دونه ز بو بوك باجی ،
 سوگیز یاشامق اولومدن آجی ؛
 بیک درلو بولونه عشق علاجی
 التفات ایتمیز بر دواسنه ...

*

آمرینه بو یونوز قیلدن انجه در ؛
 بو سودا ، نه طاتی بر آشکنجه در ...
 او یاردن آریز بیک بر کیجه در ،
 رفیق اوغراق افتراسنه

عارف درمار

حصوله كله جك آثاره «كوزله» صفتی ویره بيلمك ایچون
 تابع اولدیقمیز بر قانون واردر . بو قانون رسمده اساسی
 رنگلر بر آرایه کلیرکن یکدیگریسه قریب اولان الوانی
 آمابوب اونلرک آزارلنده بر (آهنگ - Harmonie) حاصل
 ایده جك شکلده وضعی امر ایتمک صورتیله تجلی ایدر . آنجق
 بو سایه ده درکه اولجه «كوزله» فکری آکلاتیرکن عرض
 ایتدیگمز «کثرته وحدت» دستوری تحقیق ایدیه بیلیر .
 یوقسه آهنگ قانونه دقت ایدلرله ایجاسمده کی کییموی علاقه لره
 علاقه لره چوق بکزه رین بدیی مناسبلر اهل ایدلش و بالتیجه
 (كوزله) بر اثر الده ایدیه مامش اولور . آهنگ قانوننک
 استناد ایتدیکی برنسیه (تنوع) مبدائی درلر . بر برینک تماماً
 عینی ویا قریبی اولان رنگلرله شکلورده آهنگ مبدائی قابل
 تصور دکلدز . او حالده (تنوع) اساسی ، آهنگ قانوننک
 سبی ؛ آهنگ قانونده (تنوع) که ضروری نتیجه سیدر .

بو نقطه نظری سس احساسلریته ده تطبیق ایدیه بیلیرز .
 بوراده اولادیلمز واسطه سیله - صوله کان سسلرک هانکی
 عضولری فعالیت سوق ایتدیکی بيلمک لازمدر . شو محقرکه
 بونلر اعضایی صوتیه طرفندن وجوده کلیر وعضو سمعز
 طرفندن اخذ اولورلر . او حالده بو بحثده بر طرفندن خنجره
 دیگر جهتن قولاق مسئله سی میداننه چیقار . زیرا بر مویقی
 یازجایی ترنم ، بر شعر انشاد اولورکن عین زمانده قولاغمزده
 بونلری ایشیدوب دیگر . تشریح نقطه نظرندن خنجره ایله
 قولاغمزک تشکملری باشقه باشقه اولدینی ایچون یایدقلمی
 وظیفه لرده نتیجه غیر مساوی بر صورتده تظاهر ایدر .
 قولاغک - کورولولری دکل - فقط سسلری اخذ ایتمک ایچون
 بک چوق عناصر عصیمی واردر . مشهور آلمان عالی هلمولچک
 متفقاً قبول ایدیلن نظریه منه کوره هر سسک قولاغده مستقلاً
 بر لیف عصیمی بولور . بونی فیزیقه (قورنی) آلتیه بک
 کوزل اثبات ایدیورلر . او حالده بر برینه یاقین اولان سسلری
 خنجره مزندن کچروب تکرار ایدر سسک قولاغمزده کی معین
 عسلرک هر هانکی برنی ویا یکدیگریسه قریب اولالری یورمش
 اولاجمز ، نتیجه حاصل اولان بورغونلق روحرده بر کدل
 ونهایت بر خوشنودسزلق ، بر ذوق سسک حصوله کتیره جکدر .
 شو پناهوز موسیقیدن بحث ایدرکن عینی صدالرک اتمایی حالده
 بو نفیس شعبه صنعتک نه کره و تحمیل سوز بر شکله سسقوط
 ایدیه جکینی شدتله اخطار و تنقید ایدیشپنده کی حکمت ، بو

مثبت و علمی ایضاً حاتمزه بک کوزل تظاهر ایدیور . چونکه
 سسلرک وجوده کتیردیکی عناصر کتیره ، آزارلنده وجودی
 ضروری اولان (تنوع) تابع طونولماجه (آهنگ) اساسی
 غیب اولاجقدر . بو نظریه غیر متنوع عناصرندن متشکل ر
 صنعت ، آهنگ قانوننک منی ر تجلیسی اولاجق و بالضرور
 «كوزله» اولامیه جقدر .

موسیقی ورسمده نه صورتله تظاهر ایتدیکی سوبله دیکمز
 (تنوع) مبدائی دیگر شعبات صنعتده تطبیق ایدیه بیلیر سکز .
 خطوط ، اشکال و مجسماتی کندینه موضعه اخذ ایدن هیکلنرشی
 و معماریله حرکتلرندن وجوده کان رقص ، کلردن حاصل
 اولان ادبیات هپ بو آهنگ قانونه تابعدر . هر برینه آری
 آری مثال ورمک ایچون صحفه لرمزک آزانلی بک مهم بر مانع
 اولور . بالکیز و بر دیکمز مثالره قیاساً بالجله شعبات حقتده ،
 کندی موضوعلریته کوره موجود اولان عناصرک تنوعی
 و بو عناصرده کی کثرتنک بر آهنگ مخصوصه تابع ایلماشی لازمکدیکی
 استدلال اوله بیلیر . فصلکه «وحدت» ، بزده کی «عقل»
 ملکه سنک محتاج اولدینی بر مبدائی ايسه «تنوع» ده اعضایی
 حواسمزک تشکلی نتیجه سنده حاصل اولان فیزیولوژیک بر

نواخ آلم عثمانیه ، ر

حقنه

- ۱ -

آسایدن قالدورق آنادولوبه هجرت ایدن تورکلردن برقم
سکود و دو مایچه ده بوک تورک سلطنتک تملرنی قومشله ،
بو یکی دولک اکه مهم تشکیلاتی ده قوت اساسنه ربط ایشلهردی .
طورغود بک کچ و شجیع اوغلی موقع اقتداره کچمه
همجوار تکفورلره مناسباته دوام ایتش ، بونک نتیجه سی
اولارقه داغا اراضیسی توسیعه موفق اولمشدی . کوچوک
آسایک غرب قیسند ، بزانشک بورنی دیند کی بوکی دوغان
تورک دولتی شرقی روما ایمپراطورلنک ضررینه اولارق کیندجه
بو یو یور ، هرسته یکی بر اراضی به صاحب اولوبوردی . ایشته
عثمان بک و خاقلرنک داغا بزانشله اوغراشمسی کوچوک آسایک
مخلف برلنده کندی کی بکلرک قورانلرک نظر رقابتی جلب
ایتمش ، بونک ایچین ایلک دورلده بو کوچوک بکلرک ،
آرالنده غیر دوستانه مناسبات دوام ایتدی خالد عثمان بکله
هیچ برمناسباته کیرشمکی خاطرلرینه بیله کتیره مشلردی .
لکن کندی عرق و دیندارلرینه ایششمه به ک اولنرک نظر
طمعی اوسته جلب ایچین عثمان بک ، بزانشدن ابی قلعلر
آمش و بورلرده عرقداشی اولان اصل تبعه سی اسکان ایتدیرمه
باشلامشدی . آرتق عثمان بک صاحب اولدینی اراضی بی بک
زیاده مجلوب اولدینی شیخلره ، درویشلره ، اخیلره و ابدالاره

ضرورتدر . تنوع سبی عضویمز حسیله قیما بزه ایسه ، قیما ده
خارجده در . کرک صدارلده و کرک رنکله و شکله قولانغزله
کوزمزنک بلع و قبول ایتدی ایتدی ایتدی ایتدی ایتدی ایتدی
ایدر . آتجی اولنرک بر قسمی بزم شعورمزنک ساحه سینه تماس
ایده بیلور . اوله ایکن بر طرفدن او اهتزازنک عرض ایتدی
تحولات ، دیگر طرفدن اعصاب حسیه مزنک حاصل ایتدی
احساسات قابل ضبط اولیه جق درجه ده چوقدر . بو چوقلق
روحمزده بر اقعجی شاشقیلق حسی ازاله ایدمه جک مدبأ و اساس ،
آتجی تنوع مدبأیه مستند بولان (اهنک) قانونیدر . او
خالد بو قانونه توافقی ایچین آثار صنعتده ، کوزل ، اولق
قابلیق بو قدر دبیله یلیر .

مسی علی

تملک ایدیور ، اللرینه بونی مشعر برده فرمان و بریوردی .
پادشاهک و بریدیکی بوتون اراضی صاحب لرنک اللرنده و حکمدارک
بر فرمانی بولونوردی . وقف اراضی و پادشاهک احسان ایتدی
برلرک بر فرمانی اولدینی کی هر صاحب اراضی ده تملک سندینه
مالکیدی . ایلک دورلده بو اصوله اوقدر اهتمام اولونامشدی .
خالفک اللده بالکنز عثمان و اورخان بک و بریدیکی فرمانلردن
باشقه برنی بولونیوردی . عثمان بک زمانده « مرادبا اوغلی
برامیش شیک قبزی اوغلی و قلنی سیدی » رجفتلک بیرینه
صاحب اولمش الدمکی فرمان ده بالاخره مراد بک طرفدن
تجدید اولونمشدی . ینه عین حکمدار « جوماقلو » ده الیاس
ققیه اونوز دوتیر ، « ققی » ده ابراهیم و خلیل ده بر مقدار
اراضی ورمشدی . [۱]

اوغلی اورخان غازی تخمه جیقیدنی وقت بدرینک و بریدیکی
فرمانلری تجدید ایتش ، کندیسیده بر چوق فرمانلر ورمشدی ؛
اکریکوزده محمد شیخ مسجد و زاویه عمارت ایتک ایچین
اورخان بکدن اراضی آمش ، صارو آلا کده موسی اوغلی
اخچی طورود [۲] ده ینه بوسابه ده بر مقدار اراضی صاحب
اولمشدی . بوندن باشقه تملک سندی ماهیتده اولارق قاضیلر ده
فرمان و بره بیلردی . اوزمانلرده « یقی » نامی و بریلن بونوع
فرمانلره صاحب اولامیان اصحاب اراضی ده رسمی تحریراملا کده
حکومت مأمورلرینه اراضیسنک صاحبی اولدیفنه دائر شاهدلر
ارائه ایتمه مجبورردی . بواصول مراد خان و چلی سلطان محمد
دورینه قدر دوام ایتش ، نهایت چلی دورنده تحریر نفوس
باشلارلق دولک منظم برتشکیلاتی وجوده کلشیدی . آرتق
بو دوردن صوکره هر اراضی صاحبنک حکومت قایسنده
قیدی بولونوردی .

ایشته عثمانی تاریخنک اکی اسکی یازیلی منبعلردن بریسی بو
فرمانلر تشکیل ایدرک ، مع التأسف بونلردن شمدی به قدر
شایان قید بر درجه ده میدانه جیقاریلانامشدر .

بو نوع اوراقدن صوکره ادبی و لسانی محصوللری بر طرفه
بیر اقدرق صرف تاریخدن باحث اناری ذکر ایتک ایجاب ایدره
اولا اسمی معلوم فقط اصلی مجهول اولر تعداد ایدلک لازم کایر .

[۱] باب عالی خزینة اوراقدنه « جدول اوقاف سلطان ابوی »
نامیه چلی سلطان محمد دورنده تحریر املاک دفتی ، س : ۲۰ ،
۲۱ ، ۲۲ .

[۲] دوققور قرملیس « تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه سی » مک
جزء ۲۸ ، ص ۲۴۳ ده بو فرمانک مننی نشر ایتشدر . خزینة
اوراقدنه کی مذکور دفتده بوندن بحث ایدیور .